

**Rezumatul raportului științific privind
implementarea proiectului din cadrul concursului
Tineri cercetători pentru anii 2024-2025
Proiectul „Facilitarea politicilor demografice prin explorarea datelor
Studiului Generații și Gen”**

Cifrul proiectului 24.80012.0807.11TC Prioritatea strategică Prioritatea IV Provocări societale

Proiectul a avut ca scop explorarea și valorificarea datelor Studiului Generații și Gen (GGS) pentru a oferi o bază empirică politicilor publice privind fertilitatea, migrația și sănătatea populației, prin analize longitudinale și comparative între Republica Moldova și Estonia. Rezultatele evidențiază o restructurare a parcursurilor de viață familială: intrarea în prima uniune, căsătoria și nașterea primului copil au loc la vârste tot mai înaintate, iar coabitarea s-a extins ca etapă de tranziție către căsătorie, nu ca alternativă permanentă a acesteia. Deși intențiile reproductive rămân relativ înalte, amânarea etapelor familiale reduce probabilitatea realizării numărului dorit de copii. În Estonia se conturează un model familial mai instabil și mai tardiv, cu o legătură slabă între coabitare, căsătorie și maternitate, ceea ce crește riscul de a rămâne fără copii. În Republica Moldova modelul este mai stabil, iar familia cu cel puțin un copil rămâne dominantă, însă se consolidează modelul cu unul–doi copii și se accentuează amânarea debutului parental. În ambele țări, aceste tendințe limitează potențialul unei creșteri rapide a fertilității și indică necesitatea unor politici integrate care să sprijine stabilitatea cuplurilor, autonomia economică a tinerilor și accesul la locuințe.

Analiza intențiilor de emigrare arată că nucleul potențialului migrator îl reprezintă tinerii. În Republica Moldova, migrația este determinată în principal de constrângeri economice și lipsa oportunităților interne; sunt mai predispuși la plecare tinerii, persoanele fără partener, bărbații și persoanele cu nivel educațional mai înalt, precum și cei cu intenții de mobilitate internă. În Estonia, migrația are un caracter mai degrabă aspirativ și profesional, reflectând căutarea unor oportunități mai bune de dezvoltare. Concluzia comparativă indică necesitatea unor politici diferite: reducerea „migrației de necesitate” și crearea de oportunități interne pentru tineri în Moldova, respectiv gestionarea mobilității ca parte a carierelor internaționale în Estonia.

În domeniul sănătății, deși speranța totală de viață a crescut, anii trăiți în stare bună de sănătate au avansat modest (aproape exclusiv la femei), ceea ce indică extinderea perioadelor de viață marcate de boli cronice și dizabilități. Se constată deteriorarea sănătății subiective mai ales la vârstele mijlocii, disparități importante între rural și urban și o asociere puternică între sănătatea percepută și prezența bolilor cronice. Aceste rezultate susțin politici de prevenție timpurie a bolilor cronice, promovarea unui stil de viață sănătos, îmbunătățirea accesului la servicii medicale în mediul rural și o coordonare interinstituțională mai eficientă în contextul îmbătrânirii populației.

În cadrul proiectului:

- a fost publicat 1 articol în volum de lucrări ale unei conferințe științifice internaționale (RELIK 2024);
- au fost publicate 3 policy brief-uri cu recomandări de politici publice;
- 5 articole științifice au fost înaintate spre publicare în reviste indexate internațional și se află în proces de recenzare/evaluare (Population; One Health & Risk Management; Revista de Cercetare și Intervenție Socială; Quality & Quantity; Romanian Journal of Economics). Din cauza duratei procesului de peer-review, acestea nu erau încă publicate la momentul finalizării proiectului.

Echipa proiectului a participat la 6 foruri științifice internaționale prestigioase în domeniul demografic (Praga – RELIK 2024; Praga – International Conference of Young Demographers 2025; Iași – EUROINVENT 2025; Chișinău – Strategies for Sustainable Growth 2025; Tallinn – GGP User Conference 2025; București – Heritage Ideas 2025), unde au fost susținute în total 10 comunicări științifice pe teme de fertilități, parteneriatelor, migrației și sănătății. În plus, rezultatele și recomandările de politici au fost prezentate factorilor de decizie într-o masă rotundă națională dedicată evidențelor demografice pentru politici durabile.

Integrarea Republicii Moldova în circuitul european al cercetării bazate pe dovezi este consolidată datorită utilizării studiului GGS, care creează premise durabile pentru cooperare științifică internațională și sprijină elaborarea unor politici publice eficiente în domeniul susținerii familiilor, gestionării migrației, îmbunătățirii sănătății populației și dezvoltării durabile a țării.